Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto HE 221/2022 vp. Hallituksen esityksestä eduskunnalle sotilasajoneuvolaiksi ja laiksi tieliikennelain muuttamisesta

1 Asiantuntijalausuntopyyntö

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Poliisihallituksen asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa asiaan HE 221/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sotilasajoneuvolaiksi ja laiksi tieliikennelain muuttamisesta.

2 Asiantuntijalausunto

Hallituksen esitys sotilasajoneuvolaiksi ja laiksi tieliikennelain muuttamisesta on hyvin rakennettu kokonaisuus, joka selkeyttää Puolustusvoimien ajoneuvoja ja sotilasajoneuvoja koskevaa sääntelyä.

Säännöskohtaisesti hallituksen esitystä sotilasajoneuvolaiksi arvioitaessa toteamme 1 § osalta, että pidämme kirjausta poliisitoiminnallisesti tarpeellisena, koska se selkeyttää poliisin yleistoimivaltaa tarkastaa myös Puolustusvoimien ajoneuvoja.

Lakiesityksen 36 §:ssä käsitellään Puolustusvoimien ajoneuvon pysäyttämistä ja ajoneuvotarkastajan oikeuksia, joiden osalta todetaan, että Puolustusvoimien ajoneuvo on pysäytettävä ajoneuvotarkastajan antamasta merkistä, ja että Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettajan, ajajan tai johtajan on sallittava Puolustusvoimien valvontatarkastuksen suorittaminen.

Perusteluosion mukaan velvollisuus vastaisi tieliikennelaissa säädettyä ajoneuvolain mukaisten ajoneuvojen osalta. Pysäyttämisvelvollisuus koskisi ainoastaan Puolustusvoimien ajoneuvoja, joten muilla ajoneuvoilla ei tätä velvollisuutta olisi. Lisäksi perusteluissa todetaan, että lain voimaantulo edellyttää Puolustusvoimilta vahvaa tiedotusta, jotta Puolustusvoimien valvontatarkastuksista ei aiheudu tarpeetonta haittaa muille tienkäyttäjille, ja että muut tienkäyttäjät osaavat sivuuttaa Puolustusvoimien ajoneuvoja koskevan pysäyttämiskäskyn.

Aiemmassa lausunnossamme ehdotimme, että jatkovalmistelussa varmistettaisiin se, että tieliikenteessä olisi riittävän selvää niin Puolustusvoimien

kuljettajille kuin muillekin tienkäyttäjille hyvin tunnistettavissa olevan pysäytysmerkin antavan henkilön rooli, tehtävät ja toimivaltuudet pysäyttämiseen.

Ajoneuvotarkastajan ja muun liikenteen ohjaajan toiminta tulisi olla toisistaan selkeästi erotettavissa, huomioiden sekin, että Tieliikennelain 8 §:n mukaan tienkäyttäjän on noudatettava liikenteenohjaajan antamaa merkkiä. Ehdotamme edelleenkin, että ajoneuvotarkastaja mainittaisiin Tieliikennelain 65 §:n liikenteenohjaajissa, jolloin hän voisi tuolla toimivaltuudellaan valita muun liikenteen joukosta Puolustusvoimien ajoneuvon liikenne- ja työturvallisemmin.

Hallituksen esityksessä, pykälässä 37 on kuvattu valvontatarkastuksen suorittaminen. Puolustusvoimien valvontatarkastus suoritetaan ilman ennakkoilmoitusta tieliikennelaissa tarkoitetulla tiellä tai muussa sellaisessa paikassa, missä Puolustusvoimien ajoneuvon on täytettävä tämän tai muun lain tai niiden nojalla annettujen säännösten mukaiset vaatimukset.

Perusteluissa todetaan lisäksi, että Puolustusvoimien valvontatarkastukset on suoritettava siten, että niistä ei aiheudu vaaraa tai kohtuutonta haittaa muulle liikenteelle. Muualla kuin Puolustusvoimien hallinnassa olevalla alueella suoritettavasta Puolustusvoimien valvontatarkastuksesta on tarvittaessa ilmoitettava poliisille ja järjestelyt on suunniteltava yhteistyössä poliisin kanssa.

Poliisin operatiivisen kenttätoiminnan näkökulmasta asiaa arvioitaessa pitäisimme tärkeänä, että valvontatapahtuma olisi vähintäänkin kyseisen toimialueen operatiivisen kenttätoiminnan johtajan (kenttäjohtaja) tiedossa toimialueensa tilannekuvan ylläpitämiseksi. Kyse on niin liikenne- kuin työturvallisuudestakin, esimerkiksi tapauksissa, joissa valvontatarkastuksen suorittajan antamaa pysäytysmerkkiä tai muuta ohjetta ei syystä tai toisesta noudateta, jolloin tapahtuma saattaa aiheuttaa myös poliisin osalta toimenpiteitä.

Erikoiskuljetusten osalta (8 §) ehdotamme, että Puolustusvoimien erikoiskuljetusajoneuvot varustettaisiin mahdollisuuksien mukaan siviilikuljetuksia vastaavilla merkinnöillä, jolloin ne saattaisivat yhdenmukaisesti varusteltuna olla liikennevirrasta muiden tienkäyttäjienkin paremmin tunnistettavissa.

Poliisitarkastaja Kari Onninen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 26.10.2022 klo 07:17. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu	Eduskunta, liikenne- ja viestintävaliokunta LiV@eduskunta.fi
Tiedoksi	Poliisihallitus, poliisijohtaja Sanna Heikinheimo Poliisihallitus, esikunta Poliisihallitus, poliisitarkastaja Visa Weckström